

tené, akkor sem tekinthető olyan jogügyletnek, melyet a r. t. vagy pénzüintézet saját részére vagy más számlájára kötött.

Hasonló a helyzete a *külföldi részvényesnek* is. A 300/1936. M. E. számú rendelet megtiltja minden külföldi papir behozatalát, az 1970/1935. M. E. sz. rendelet megtiltja ugyan külföldi tulajdonában lévő értékpapírokra nézve bármilyen jogügylet kötését, azonban nem tiltja a külföldi értékpapírjának letétben tartását, feltételezve azt, hogy a letétügylet e rendelet 1935. február 24-én történt hatályba lépése előtt kötött meg. A most tárgyalt szempontból tehát ilyen régi letétbe helyezők jöhetnek csak tekintetbe. Külföldieknek Magyarországon letétbe elhelyezett papirjai számszámjegyzékbe nem vehetők, de nincs olyan rendelkezés, mely tiltaná azt, hogy belföldi vállalat külföldi részvényese, ha értékpapirjai belföldi letétben rendelkezésére állanak, részvényes jogait a r. t. közgyűlésén jegyzékbe vétel nélkül ne gyakorolja. A részvényesi jogok gyakorlása szempontjából a külföldi és belföldi részvényes között különbség nincs, csak abban az esetben, ha a külföldi elmulasztotta, hogy részvényeit a kötelező rendelkezések hatályba lépte előtt belföldön elhelyezze. Minthogy pedig a külföldi részvényes papirjai a 300/1936. M. E. sz. rendelet értelmében számszámjegyzékbe nem vétettek, viszont a mai jogállapot szerint senki sem akadályozhatja meg abban, hogy a Magyarországon lévő részvényei alapján jogait ne gyakorolja, nemcsak a dolog természetéből folyik, de a fent közölt elgondolás alapján sem akadályozható meg abban, hogy részvényesi mivoltának igazolása céljából részvényeit a hirdetményben vagy az alapszabályokban meghatározott helyen letegye.

A külföldi helyzete mindenesetre különbözik a számszámjegyzékbe nem vett belföldi részvénytulajdonos helyzetétől annyiban, hogy az 1970/1935. M. E. sz. rendelet tilt a külföldivel értékpapír tárgyában bárminemű „más” ügyletet, tehát letéti ügyletet is, ismétlem azonban, hogy ezt a letétügyletet nem a részvényes, hanem a r. t. köti a letéteménnyessel, a közgyűlésen résztvenni kívánó külföldi részvényes nem szerződő fél, hanem annak a részvénynek tulajdonosa és képviselője, mely a mások által megkötött letéti ügylet tárgya. P. T.

Igazgatósági tagok kártérítési felelőssége.

Irta: *Dr. Glücksthal Andor.*

A kereskedelmi törvényünk által a címben megjelölt tárgyat illetően adott szabályozás csak keretszabályozás. A megadott kereteket az azóta kialakult joggyakorlat töltötte be. Előljáróban megállapítom, hogy ez a joggyakorlat és az annak

során érvényre jutott szabályalkotás a felelősség fokozatos kiépítésének a képét mutatja. Megnyilvánul ez különösen például a kártérítési per előfeltételeinek meghatározásánál, a bizonyítási teher megosztásánál és legfőképpen bizonyos vétkességi vélelmek felállításánál, amelyek néhol szinte már a vétlen felelősség gondolatát surolják.

Ha e joggyakorlati vonalat, mint gazdaságjogi jelenséget gazdasági szempontból vesszük szemügyre, meg kell állapítanunk, hogy annak az irányzata qualitative eltérő attól az irányzattól, amelyet a gazdasági erők szabad versenyének nevezünk és amely végső soron az egyéni gazdasági tevékenységnek lehető korlátozatlanágát jelenti. A joggyakorlat tehát ugyanazt az irányzatot mutatja, mint általában a legutolsó évtizedek jogfejlődése: az utat az individualizmustól a kollektivizálás felé. Végeredményben ez a joggyakorlati irányzat a részvénytársaságok gazdasági munkáját nézetünk szerint kedvezőtlenül befolyásolja. Sőt: a gyakorlatnak az eddigi irányban való továbbfejlesztése a kitűzöttől ellenkező célhoz vezethet: mind nehezebbé fog válni a megfelelő részvénytársasági igazgatóságoknak alakítása.

Nem kívánunk azonban jelen dolgozat keretében túlságosan messzemenő elméleti fejtegetésekbe bocsátkozni, — célunk e kis cikkkel csak az, hogy a joggyakorlati döntéseket összpontosítsuk és bizonyos fokig rendszerbe foglaljuk.

I. Actoratus és per előfeltételek. A K. T. 189. §-ának 2. bekezdése szerint az igazgatóság tagjai a „károsultaknak“ tartoznak felelősséggel. A K. T. a károsultak fogalmát közelebbről nem határozta meg és a kárigény érvényesítését nem kötötte semmiféle különleges előfeltételhez.

A bírói gyakorlat sem szűkíti meg a károsult fogalmát és az igény érvényesíthetését. Akár a r. t. hitelezője, akár a részvényes, vagy más károsult kártérítési igénnyel léphet fel, — és pedig közgyűlési határozat nélkül, saját jogán, függetlenül attól, hogy maga a r. t. kárigényével fellép-e. Nem szükséges az sem, hogy a perrel fellépő személy a kereset indításakor a részvények birtokában legyen.

A részvény pusztá átruházásával az új részvénybirtokos jogelődjének az igazgatósági tagokkal szemben érvényesíthető kártérítési igényét nem szerzi meg, hanem ehhez az is szükséges, hogy a jogelőd az őt megillető kártérítési jogát a részvényt megszerző jogutódjára átengedjen. Következik ez abból, hogy a K. T. 189. §. 2. bekezdésén alapuló kártérítési jog nem részvényesi jog, hanem a sértett személyéhez tapadó jog, amely a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve, az általános jogutódlás és a kártérítési jog engedményezése esetén kívül a sértett jogutódjára

át nem száll. (J. H. H. D. V. 287.) — A K. T. 189. §. alapján, tehát annak helyes értelmezése szerint, az igazgatósági tag ellen az egyes részvényes is felléphet kárának megtérítése iránt önálló keresettel. (C. VII. 2751/1933.) — A közgyűlési határozat nélkül is saját jogán, akár a károsult részvényes, akár a r. t. hitelezője felléphet. (C. IV. 571/1927. H. D. XX. 107.) — Nem bír jelentőséggel, hogy a kereset benyújtásakor a részvények már nem voltak felperes birtokában. (C. IV. 571/1927. H. D. XX. 107.) — Közgyűlési határozat nélkül is akár a részvényes, akár a r. t. hitelezője felléphet. (C. 1351/1926. Grill, 292.) — A vb. r. t. részére kinevezett csődtömeggondnok mint az összhitelezők érdekeinek képviselője, felléphet. (C. 947/1904. Grill 292.) — A részvényes kárigényét attól függetlenül érvényesítheti, hogy a r. t. ezzel a kárigénnyel fellép-e, mert a K. T. 189. §. minden megkülönböztetés nélkül megadja a kereseti jogot a károsultnak. (C. IV. 444/1934. — A K. T. 189. §. 2. bekezdése alapján a csőd befejezte előtt megindítható a kártérítési kereset a vétkes igazgató ellen, mert a csőd formájában vezetett általános végrehajtás egymagában kétségessé teszi a hitelező követelésének behajtását, időbelileg pedig elodázza. (J. H. H. D. 265.)

II. A kártérítési kötelem elemei. Az igazgatósági tagok felelősségét a 189. §. 2. bekezdése alapítja meg. E bekezdés szerint az igazgatósági tag, ha megbízása határait túllépi, ha a K. T. X. címének a r. t.-ra vonatkozó határozatai, vagy az alapszabályok ellen cselekszik, — az „ebből” eredő kárért felel.

Az igazgatósági tag felelőségén alapuló kártérítési kötelem elemei tehát az idézett törvényhely szerint a kártokozó magatartás és a kárnak ebből eredő volta. Kérdés, hogy a kártérítési kötelem szabályképpen megkívánt harmadik eleme, a vétkesség is szükségeltetik-e jelen esetben a kártérítési kötelem tényállásának teljességéhez. A joggyakorlat igenlőleg döntötte el a kérdést. E mellett vélelmeket konstruál, amelyeknek esetében a vétkességet bizonyítani nem kell, illetve alperes nem is kísérrelheti meg azzal exculpálni magát, hogy őt vétkesség nem terheli (ezek a vélelmek a K. T.-nek és a kialakult joggyakorlatnak azon elgondolásából folynak, hogy az igazgatóság, illetve igazgatósági tag bizonyos feladatkört feltétlenül kell, hogy ellásson és hogy bizonyos hibák és káros következmények nyomon követhetők ezen feladatkör be nem töltését).

A joggyakorlat részletesen dolgozta ki azt a kérdést is, hogy a K. T.-nek az r. t.-re vonatkozó X. címe az igazgatósági tagi minőséghez milyen feladatkör és e feladatkörből folyó milyen kötelezettségeket fűz, — és hogy a kötelezettségek ellátásánál az igazgatóság, illetve igazgatósági tag a gondosságnak mily fokát köteles kifejtteni.

Ugyancsak részletesen fejti ki a joggyakorlat azt is, hogy mi nem szolgál mentesítő indokul.

Vétkesség. A hitelnnyújtásból behajthatatlanság okából a r. t.-ot érő kárért az igazgatósági tag csak akkor felelős, ha vétkes cselekményt, vagy mulasztást követ el. (C. 137/1904. Grill 294.) Ha a hitelező megkárosítását okozó visszaélésekről tudtak, vagy azokról a köteles gondosság kifejtése mellett tudomást szerezhettek, csak azok megakadályozását, vagy megszüntetését vétkeken elmulasztották. (C. IV. 4974/1918. H. D. XIII. 9.) — A r. t. igazgatóságának és felügyelőbizottságának tagjai az ellenőrzési kötelesség megszegéséből kifolyóan a hitelezőkkel szemben kártérítésre az esetben kötelezhetők, ha a károsító visszaélésekről tudtak, vagy azokról az őket terhelő fokozottabb gondosság mellett tudhattak és ezeket megakadályozni elmulasztották. A hamis mérlegek és számadások aláírása rosszhiszeműség, vagy gondatlanság nélkül még nem állapítja meg az ellenőrzés körüli vétkeességet. (C. IV. 1974/1918. H. D. XIII. 9.)

Okozati összefüggés: az igazgatósági tag csupán a magatartásával okozati összefüggésben álló kárért felel. (C. IV. 1022/1933.) — Az igazgatósági tag felelős, mivel a károsító eredmény bekövetkezése a vétkes mulasztásokkal áll okozati összefüggésben. (C. IV. 4974/1918. H. D. XIII. 9.) — A r. t. igazgatósági tagja a K. T. 189. §-ában kimondott, de a kártérítésre általában is érvényes anyagi jogi szabály értelmében felelőssé csak abban az esetben tehető, ha a keresetbe vett kár és a kereset szerinti törvény és alapszabályellenes cselekmények és mulasztások között az összefüggés megállapítható. (C. 5308/1927.)

Az igazgatósági tag feladata: A r. t. vagyoni állapotát állandóan figyelemmel kíséreni, annak alakulásáról időnként az üzleti év folyamán is szükséghez képest gyakran, meggyőződést szerezni. — A r. t. vagyoni helyzetének állandóan figyelemmel kíséreni. (C. IV. 1022/1933.) — A könyvek törvényes vezetése a társaság vagyoni állapotáról már az üzleti év folyama alatt is, különösen pedig az üzleti év befejezésekor alapos tájékoztató szerzős. (C. IV. 8095/1926. H. D. XX. 81.) — Az igazgatósági üléseken való megjelenés a köteles ellenőrzés gyakorlása. (C. 5167/1916.); ha az ügykezelés egyes ágazatait külön alkalmazottak látják el, úgy ezek ellenőrzése. (C. 137/1904. Grill 293.)

Tehát kártérítéssel tartoznak: Ha az ellenőrzési kötelezettségüknek a rendes kereskedő gondosságával való teljesítését elmulasztják. (C. 137/1904. Grill 293.); — ha a K. T. 187. §-ból folyó azt a kötelezettséget sértik meg, amely szerint a r. t. vagyoni állapotát állandóan figyelemmel kíséreni, annak alakulásáról időnként az üzleti év folyamán is a szükséghez képest gyakrabban meggyőződést szerezni és mint idegen vagyon ke-

zelésével megbizottak a társasági ügyek vezetésében és ellenőrzésében a rendes kereskedő fokozottabb gondosságával eljárni tartoznak; — ha a K. T. 198. §-nak az évi mérleg készítésére; — a K. T. 200. §-nak az évi mérleg helyes felállítására; — a K. T. 187. §-nak a közgyűlés összehívására, — a csődnyitási kérésére vonatkozó rendelkezésével összeütközésbe kerülnek; — ha a vezetést és ellenőrzést elmulasztják kellően gyakorolni (C. VII. 1160/1933.); ha az üzletvezető huzamosabb időn át sikkasztást követett el (C. 518/1911. Grill, 293.); — ha a mérleg hamisan van összeállítva, (C. 947/1907. Grill: 293.); — ha az igazgatóság ülésén való megjelenésük elmulasztásával a köteles ellenőrzést nem gyakorolták, (C. 5167/1916. H. D. XI. 27., Grill 293.); — ha a csőd oly szabálytalanságnak volt következménye, amely még az ő igazgatósági tagsági idejükre esik; — a vezetés ellenőrzésében a rendes kereskedő fokozottabb gondosságára lévén kötelezve, a K. T. 189. §. értelmében akkor is felelősek, ha az igazgatósági üléseken való megjelenésük elmulasztásával a kötelező ellenőrzést nem gyakorolják, (C. 5167/1916.); — ha a társaságnál könnyű folyósítás rendeltetésével elhelyezett pénzt nehezen értékesíthető ingatlanokba fektették, (C. IV. 3423/1933. H. D. 1934. 46. o.); — ha a r. t. egyedüli vagyonát tevő vételárösszeget más vállalat adósságának rendezésére fordították. (C. IV. 3423/1933. H. D. 1934. 128. o.).

Az évi mérleg hamis összeállítása elegendő alap a r. t. igazgatónak a K. T. 189. §. 2. bekezdése alapján való felelőségre vonására. Ezen a felmentvény megadása sem változtat. (P. J. H. D. II. 265.). — A kényszerfelszámolás alá került bank igazgatósági tagjai a bank által letétbe vett és átvett papírok kiszolgáltatására kártérítés címén kötelesek. (C. IV. 2616/1930.) — Ha a r. t. igazgatóságának a tagjai, a hitelezők megkárosítását okozó jogellenes cselekményekről vagy mulasztásokról tudomást szereztek és azok megakadályozását, vagy megszüntetését elmulasztották, a hitelezőket ért kárért személyesen felelősek. (H. D. 1932. 53. old.) — Ha az igazgatósági tag több mint egy évig a társaság ügyeivel egyáltalában nem foglalkozott, azt igazolja, hogy az igazgatósági tagságot elfogadta ugyan, de a törvényes kötelességteljesítéssel semmit sem törődött. (C. VII. 1160/1933.) — Mindazon károkért, amelyek a r. t. valamely alkalmazottjának sikkasztása által, valamint annak folytán felmerültek, hogy a r. t. ennek folytán csődbe került, ha a sikkasztás kellő ellenőrzés hiányára vezethető vissza. (C. 746/1903. Grill 293.)

Nem tartozik az ellenőrzéshez és irányításhoz az egyes ügyletek megkötése és az ügyletek lebonyolításának részletei, különösen nem olyan ügyletek tekintetében, amelyek a R. T. szokásos üzletvitelének tárgyai. E részben nem tesz különbséget az ügyletek tárgyának értéke. (C. IV. 1022/1933.)

A gondosság foka: A társasági ügyek vezetésében és ellenőrzésében a rendes kereskedő fokozottabb gondosságára van az igazgatóság kötelezve. (C. VII. 1160/1933.) — A társaság ügyeinek vezetésében és a vezetés ellenőrzésében a rendes kereskedő fokozottabb gondosságára vannak az igazgatósági tagok kötelezve. (C. 5167/1916.) — A társaság ügyeinek vezetésében és a vezetés ellenőrzésében, a rendes kereskedő fokozottabb gondosságára lévén kötelezve, akkor is felelősek, ha az üléseken való megjelenésük elmulasztásával a kötelező ellenőrzést nem gyakorolják. (C. 5167/1916.)

A felelősség alól mentesít: Hamis mérlegek és számadások aláírása esetén a kétségtelen rosszhiszeműség, vagy a körülményekhez képest sikerrel megszerezhető tájékozódás gondatlan elmulasztásának hiánya. (C. IV. 4974/1918. H. D. XIII. 9.) — Ha a vezérigazgató üzelmeiről tudomással nem bírtak s azokra hamis könyvelés folytán, a könyvek alapján rá sem jöhettek. (C. 421/1908. Grill 295.)

A felelősség alól nem mentesít: Ha a mérleg meghamisításával az ügyvezető igazgató az igazgatósági tagot is megtévesztette; — ha az igazgatósági tag a cégjegyzékbe nem volt bejegyezve; — ha az ellenőrzésre való szakértelem nem volt meg (C. VII. 1160/1933.); — ha a kár a társaság ügyvezetőinek, vagy más tisztviselőinek oly cselekményéből származik, amely a társaság ügymenetét feltüntető, üzleti könyvekből, vagy más rendelkezésre álló, vagy a rendes kereskedő gondosságával nagyobb nehézség nélkül megszerezhető és kipuhatolható adatokból kideríthető, (C. VII. 1160/1933.); habár a jóhiszeműség kétségbe nem vonható (C. VII. 1160/1933.); — ha az üzletvezetésben közvetlenül nem vett részt, (C. IV. 1022/1933.); — ha az ellenőrzés köteleességét, felelősségét megszüntető hatállyal másra hárította át (C. VII. 1160/1933.); — ha a bukás idején már nem igazgatósági tag (C. VII. 1160/1933.); — ha közgyűlési felmentvény, vagy közgyűlési határozat alapján történt az intézkedés (C. IV. 2751/1933., C. IV. 571/1927. H. D. XX. 107.); — ha az igazgatóságnak a törvénnyel, vagy alapszabállyal ellenkező intézkedése közgyűlési határozaton alapszik, vagy ha a közgyűlés a felmentvényt a számadásokra megadta, (C. 1351/1926. Grill 292., C. 421/1928. Grill 292.); — ha az ügykezelés egyes ágazatait külön alkalmazottak látják el, és azokat nem ellenőrizte, (C. 137/1904. Grill 293.); — ha több mint egy évig a társaság ügyeivel egyáltalán nem foglalkozott (C. VII. 1160/1933.); — ha az igazgatósági üléseken való megjelenése elmulasztásával a kötelező ellenőrzést nem gyakorolja (C. 5167/1916.); — az igazgatóság felelős a tisztviselői és azok özvegyei nyugdíjalapjának sértetlen fenntartásáért és felelősségét nem szünteti meg az a körülmény, hogy a nyugdíjalap kezelő bizottsága az alap pénzének egy részét részvényjegyzésre fordította, amely utóbb teljesen értéktelenné vált. (C.

4358/1916.). — A r. t. igazgatóságának tagjaival szemben a tudomásukra nézve fennálló vélelem a hivatás kötelességszerű betöltésén alapszik, megdöntésére nem alkalmas csak az értesülés elmaradására vagy az igazgatósági hatáskör nemgyakorlására hivatkozni. (C. IV. 338/1932. R. D. 1933. 143. old.). — A fő-résztvényes takarékpénztár által gyakorolt ellenőrzés sem szünteti meg az igazgatósági tagok ellenőrzési kötelességét. E felelősségüket jogszünetítő hatállyal másra át nem ruházhatják. Felelősségüket nem érinti, hogy a fő-résztvényes vállalat delegáltjai voltak. (J. H. H. D. 807., 808.) — A megtámadott igazgatósági tagok nem hivatkozhatnak arra, hogy a r. t. tisztviselői a könyveket rendetlenül és szabálytalanul vezették, mert az alkalmazottak csak az igazgatóság aktív vezetése mellett folytathatnak tevékenységet. Az igazgatósági tagok fokozottabb gondosságra vannak kötelezve és szakértelem hiányára nem hivatkozhatnak. (J. H. H. D. VII. 832.). — Nem menti az igazgatósági tagot, hogy minden tartozását utóbb visszafizette, sőt az sem menti, hogy a mérleg meghamisításával az ügyvezető igazgató őt is megtévesztette. E tények ugyanis jogsértő mulasztásának hatását, amely abban állott, hogy nem kísértc állandóan figyelemmel a r. t. vagyoni állapotát, annak alakulásáról időnként nem győződött meg, a rendes kereskedő fokozottabb gondosságával nem járt el, nem enyésztek el. (J. H. H. D. VI. 920.)

III. A kártérítés mértéke és bizonyítása. A K. T. 189. §. 2. bekezdése szerint az igazgatóság, illetve az igazgatósági tag „minden” kárért felel.

A minden kárért való felelősség azonban nem annyit jelent, hogy az igazgatósági tag a károsultnak minden anyagi hátrányát megtéríteni tartozik, hanem csupán annyit jelent, hogy felel mindenféle kárért, mely a 189. §. 2. bekezdésében felsorolt kötelezettségek megsértésére vezethető vissza, de csak akkora összeg erejéig, amekkora összegű kár az ő magatartásával (vétkes cselekmény, vagy mulasztás), arányban áll. Az igazgatósági tag felelőssége tehát nem felduzzasztott, hanem közönséges mértékű felelősség. Az okozati összefüggésnek magatartás és kár között nemcsak logikailag kell meglennie, hanem az előrelátóság arányában tartalmilag és mennyiségileg is.

A K. T. 189. §. 2. bekezdése alapján azért felelősségre vont igazgatósági tagok, mert a csődnyitás kellő időbeni kérelmezését elmulasztották, összegszerűen attól függően felelnek, hogy a károsult hitelező mily kielégítést nyerhetett volna megfelelő időben való csődnyitás esetén. A valószínű kielégítési hányadnak a r. t. könyvei és feljegyzései alapján való kimutatása a felelősségre vont igazgatósági tag feladata. (C. IV. 15/1931. H. D. 1933. 145. old.). — A résztvényes a r. t. fennállása alatt károsultnak csak annyiban tekinthető, amennyiben a r. t.

vagyonának bekövetkezett csökkenése közvetve az egyes részvényes osztalékjogát, vagy részvényértékesítési érdekét károsítólag érinti. (C. IV. 2751/1933. H. D. 1934. 41. old.) — Az alkalmazott járandóságaiért vagyoni felelősséggel tartozik az igazgatósági tag, amennyiben ez mint elsőosztályú követelés, illetve tömegtartozás idejében történt csődnyitás esetén minden esetre kielégíthető lett volna. (Bp. T. VI. 2825/1930. H. D. 1930. 80. old.) — Elég annak kimutatása, hogy az igazgatósági tag törvény-, vagy alapszabályellenes eljárása által a hitelezőnek a társasági vagyonban nyert biztosítéka csökkent és ezáltal az kárt szenvedett. (Bp. T. 11.249/1927. Grill 294.)

IV. A felelősség megoszlása. A K. T. 189. §-ának azon rendelkezését, hogy az igazgatósági tagok egyetemlegesen felelnek a károsultnak, hiven tükrözi vissza a joggyakorlat is. Nem intézkedik viszont a K. T. az igazgatósági tagok egymással szemben fennálló kártérítési kötelezettségéről, illetve az egymással szemben fennálló regresszusról. Erre vonatkozóan tehát az általános civiljogi szabályok az irányadók.

Ha alperes valamely igazgatósági társa jogellenes eljárásából kár merült is fel, ez csupán arra ad alapot, hogy az illető igazgatósági tag társa ellen kárkövetelést igényelhessen, de az ő saját mulasztásával harmadik személynek okozott káráért való felelőssége alól fel nem menti. (C. IV. 6940/1930.) — Mihelyt a kötelezettség a hitelezővel szemben lejárt, mindenik igazgatósági tagnak, mint egyetemleges adósnak keréseti joga van a többi ellen arra, hogy a hitelező kielégítéséhez az őket terhelő arányban hozzájáruljanak. (C. IV. 105/1933. H. D. 1934. 31. old.) — A r. t. vétkes igazgatósági tagja a nem vétkes igazgatósági tagoktól nem követelheti, hogy hozzájáruljanak a hitelező kielégítéséhez. (C. IV. 105/1933. H. D. 1934. 31. old.) — A károsultnak a K. T. 189. §-a alapján fizető igazgatósági tag aránylagos megtérítését csak oly igazgatósági tagtól követelhet, aki a károsulttal szemben maga is megtérítésre kötelezve lett volna. (C. IV. 2141/1932. H. D. 1933. 54. old.) — A csődnyitás elmulasztásából származható esetleges kárért, melynek keletkezésénél a felperes igazgatósági tag nem kisebb mértékben, mint az alperes igazgatósági tag közreműködött — és részben szintén hasonló kárt szenvedett, felperes alperestől nem követelhet kártérítést. (C. IV. 3139/1933.) — Másoknak okozott kárért az igazgatósági tagok egyetemlegesen felelnek. (C. VII. 1160/1933., C. IV. 1022/1933.).